

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
QO‘QON DAVLAT UNIVERSITETI**

“TASDIQLAYMAN”
Qo‘qon davlat universiteti
rektori D.Sh.Xodjayeva
2025 yil “29” avgust

**Korreksion pedagogik faoliyatda innovatsion texnologiyalar
FANNING O‘QUV DASTURI**

Bilim sohasi:	100000-Ta’lim
Ta’lim sohasi:	110000-Ta’lim
Magistratura mutaxassisligi:	70110301-Maxsus pedagogika, (Logopediya)

Fan/modul kodi KPFIT2205		O‘quv yili 2025-2026	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 5	
Fan/modul turi Tanlov		Ta’lim tili O‘zbek		Haftadagi dars soatlari 4	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)		Mustaqil ta’lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Korreksion pedagogik faoliyatda innovatsion texnologiyalar	60		90	150
2.	I. Fanning mazmuni Fanni o‘qitishdan maqsad – magistratura talabalarida bola ijtimoiylashuvi haqida ma’lumotlar berilishini ta’kidlagan holda bularda asosan shaxs rivojlanishining ijtimoiy jihatdan mavjud qonuniyatlarini o‘rganishga ko‘proq e’tibor berish talab etiladi. Fanning mazkur sohasini o‘qitishdan maqsad – shaxsning rivojlanishi va ijtimoiylashuv muammosi yuzasidan nazariy bilimlar ijtimoiylashuv bosqichlari, maskanlari, sohalari, shaxs ijtimoiylashuvi va agressivlik, tortinchoqlik, shaxsning muloqot jarayoni kabi ijtimoiylashuv bilan bog‘liq muammolar bo‘yicha dastlabki bilimlar, ko‘nikma va malakalarini shakllantirib, bu borada olib boriladigan tatbiqiy sohalar bo‘yicha ma’lumotlar berishdan iborat II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi: 1-Mavzu. Inklyuziv va maxsus ta’limda innovatsion texnologiyalar kursining predmeti, maqsadi va vazifalari. Inklyuziv ta’lim kursining maqsadi va vazifalari, inklyuziv ta’limning mohiyati, inklyuziv ta’limning tamoyillari, inklyuziv ta’lim madaniyati. Inklyuziv ta’limga bo‘lgan extiyojlar va uning sabablari haqida tushuncha berish. 2-Mavzu. Inklyuziv ta’limga bo‘lgan extiyojlar va uning sabablari, bosqichlar. Imkoniyati cheklangan bolalar turlari va ularni inklyuziv ta’limga jalb etish R.N.B. Bolalar xaqida tushuncha berish. Rivojlanishida nuqsoni bo‘lgan bolalarni umumta’lim maktablariga saralash va ularga qo‘yiladigan talablar. 3-Mavzu. Imkoniyati cheklangan bolalarni umumta’lim maktablarida o‘qitishda konseptual talablar. Inklyuziv va integratsion ta’limga ta’rif. Inklyuziv va integratsion ta’limning qiyosiy taxlili. Integratsiya turlari jismoniy integratsiya, funksional integratsiya,				

ijtimoiy integratsiya. Reabilitatsiya xaqida tushuncha.

4- Mavzu: Inklyuziv ta'lim va halqaro xuquqlari.

Inklyuziv ta'lim bo'yicha qabul qilingan qonun va qarorlar. O'zbekiston Respublikasi konstitutsiyasi, "Alohida ta'lim ehtiyojlari bo'lgan bolalarga ta'lim-tarbiya berish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Prezident qarori. (PQ-4860, 13.10.2020 y).

5-Mavzu. Salamanka bayonoti va ish faoliyati rejasi. Inklyuziv ta'lim bo'yicha xalqaro miqyosidagi xujjat. (1994 yil YUNESKO).

"Inson huquqlari umumjaxon Deloratsiyasi", Salomanka bayonoti, "Ta'lim olish har bir insonning asosiy va ajralmas huquqi" Inklyuziv ta'limga jalb etishning 1-2 bosqichlari (komponentlari). O'zgartirish va zarurat uchun vaziyatni yaratish. A.YO.M.B.bilan tadbirlar o'tkazadigankomandani yaratish. O'zgarishlarni yaratish va ko'ra bilish.

6-Mavzu. Inklyuziv ta'limni xorijiy davlatlarda nazariy va amaliy jixatdan qo'llab quvvatlanishi.

Inklyuziv ta'limga jalb etishning 3-4 bosqichlari (komponentlari). To'siqlarni bartaraf etish va xarakat imkoniyatlarini kengaytirish. O'zgarishlarni qo'llab-quvvatlash va tadbiq etish. Inklyuziv ta'lim komponentlari. (xuquqiy asos, axoliga inklyuziv ta'lim xaqida axborot berish, kadrlar tayyorlash, metodik ta'minot)

7-Mavzu. O'zbekiston respublikasida inklyuziv ta'limni qo'llab – quvvatlashning huquqiy asoslari va amaliy tajribalar.

Imkoniyati cheklangan bolalarni inklyuziv ta'limga joriy etishda maktabgacha ta'lim muassasalari mudirasi, tarbiyachi, psixolog va defektologlarning vazifalari. Ota -onalar bilan ishlash. Mashg'ulotlarni tashkil etish va ularga qo'yiladigan talablar, shart-sharoitlar.

8-Mavzu. Ta'lim hamma uchun hududiy dekloratsiyalarning qabul qilinishi (maxsus imkoniyati cheklangan bolalar uchun)

Imkoniyati cheklangan bolalarni inklyuziv ta'limga joriy etishda maktab direktori, o'qituvchilari, psixolog va defektologlarning vazifalari. Tyutor, resurs o'qituvchilarni umumta'lim maktablariga jalb etish, ularning maqsad va vazifalari. Darslarni tashkil etish va ularga qo'yiladigan talablar, shart-sharoitlar. Ota -onalar bilan ishlash.

9-Mavzu. Inklyuziv ta'limning moxiyati. Integratsion ta'lim va ijtimoiy reabilitatsiya

O'zgartirish va zarurat uchun vaziyatni yaratish. A.YO.M.B.bilan tadbirlar o'tkazadigankomandani yaratish. O'zgarishlarni yaratish va ko'ra bilish.

10-Mavzu. Inklyuziv ta'limni butun jaxonda e'tirof etilishning moxiyati va bu ta'lim tizimining xamma uchun ochiqligi.

Respublikada inklyuziv ta'limning tarixi, respublikada inklyuziv ta'lim bo'yicha qabul qilinayotgan qonun va qarorlar. Respublikada inklyuziv ta'lim bo'yicha olib borilayotgan ishlar. 2020-2025 yillarda xalq ta'limi tizimida inklyuziv

ta'limni rivojlantirish konsepsiyasi va uni 2020-2021 yillarda amalga oshirish bo'yicha "yo'l xaritasi". SHaharlarda va Toshkent shahrining tumanlarida joylashgan bittadan maktablarda inklyuziv ta'lim joriy qilinishi

11- Mavzu. Inklyuziv va maxsus ta'limning afzalliklari va ko'rilayotgan kamchiliklarni oldini olish ishlari

Imkoniyati cheklangan bolalarni inklyuziv ta'limga jalb etishda TPPK ning maqsad, vazifalari, bolalarni saralash metodikalari.TPPK a'zolari, vazifalari.

12-Mavzu. Maxsus yordamga muxtoj bo'lgan bolalarni ta'lim tizimiga jalb etishda ota-onalar, oila va jamoatchilik bilan ishlash.

Imkoniyati cheklangan bolalarni umumta'lim maktablariga jalb qilishda mahalla va maktab hamkorlik ishlari.

13-Mavzu. Inklyuziv ta'lim tizimida faoliyat ko'rsatuvchi resurs o'qituvchi va ijtimoiy pedagogini vazifalari va maqsadlari.

Resurs o'qituvchilarni umumta'lim maktablariga jalb etish, ularning maqsad va vazifalari. Darslarni tashkil etish va ularga qo'yiladigan talablar, shart-sharoitlar. Ota -onalar bilan ishlash.

14-15-Mavzu. Inklyuziv ta'lim sharoitida imkoniyati cheklangan bolalarga uzluksiz ta'lim tizimida korreksion pedagogik ishlarni tashkil etishning tashkiliy, xuquqiy, uslubiy va amaliy yordam ko'rsatish usullari.

Inklyuziv ta'lim resurs o'qituvchilarni umumta'lim maktablariga jalb etish, ularning maqsad va vazifalari. Darslarni tashkil etish va ularga qo'yiladigan talablar, shart-sharoitlar. Ota -onalar bilan ishlash.

**III. Amaliy mashg'ulotlar buyicha ko'rsatma va tavsiyalar
amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:**

1. Inklyuziv ta'limning mohiyati. Integratsion ta'lim va ijtimoiy reabilitatsiya.
2. Imkoniyati cheklangan bolalarni inklyuziv ta'lim muassasalarida o'qitishda maktab va maktab raxbariyatini vazifasi.
3. Inklyuziv ta'lim tizimida faoliyat ko'rsatuvchi resurs o'qituvchi va ijtimoiy pedagogni maqsad va vazifalari.
4. Inklyuziv va integratsiya ta'limining bir-biridan farqi.
5. Inklyuziv ta'limni boshqarish tamoyillari.
6. Inklyuziv ta'limning tibbiy – pedagogik – ijtimoiy modeli.
7. Imkoniyati cheklangan bolalarga maktab va sinf xonalarini moslashtirish va korreksion yordam va ularning xuquqiy, pedagogik aspektlari.
8. Imkoniyati cheklangan bolalarni maktabga tayyorlashda ota – onalar, maxallalar va pedagoglarning o'rni va hamkorligi.
9. Inklyuziv va integratsiya ta'limning bir – biridan farqi.
10. Inklyuziv ta'limning ijtimoiy strategiyasi.
11. Imkoniyati cheklangan bolalarni o'qitish va dars jarayonini tashkil

- etishda maktab o'qituvchisi, psixolog va tarbiyachilarni vazifasi.
12. Inklyuziv ta'limni xorijiy davlatlarda nazariy va amaliy jihatdan qo'llab quvvatlanishi.
 13. O'zbekiston respublikasida inklyuziv ta'limni qo'llab – quvvatlashning huquqiy asoslari va amaliy tajribalar.
 14. Xozirda inklyuziv ta'lim bo'yicha olib borilayotgan qonunlar va yangiliklar.
 15. Imkoniyati cheklangan bolalarni inklyuziv ta'lim jarayonida o'qitish bo'yicha individual reja dasturlarini yaratish va o'quv metodik adabiyotlarini moslashtirish.

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

- Deviant xulq-atvorning oldini olishda oilaning roli.
2. Mastlik va alkogolizm ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida.
 3. Bolalarning alkogolizmi muammosida ota-onalarning pedagogik savodsizligi.
 4. Spirtli ichimliklarni iste'mol qiladigan o'smirlarda ijtimoiy og'ishlarning xususiyatlari.
 5. Bolalarda alkogolizmning oldini olishda davlat, xususiy va jamoat tashabbuslarining roli.
 6. O'zbekiston Respublikasida oilani ijtimoiylashtirishning xususiyatlari.
 7. Diniy tashkilotlar ijtimoiylashuv omili sifatida.
 8. Ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida sotsializatsiya mikrofaktorlari ta'sirining integratsiyasi.
 9. Urbanizatsiya va uning jamiyatdagi roli va insonning sotsializatsiyasi.
 10. Muayyan aholi punktida sotsializatsiyaning o'ziga xos xususiyatlarini o'rganish.
 11. Ommaviy axborot vositalarining aholining muayyan guruhining ijtimoiylashuviga ta'sirini o'rganishshaharlar (qishloqlar, posyolkalar).
 12. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Inson huquqlari va bola huquqlari to'g'risidagi konvensiyasi va inson muammolari salbiy ta'sirlarning qurboni hisoblanadi.sotsializatsiya shartlari.
 13. Tarixiy retrospektsiyada ijtimoiylashuv va ta'limning nisbati.

	14. Ijtimoiy tarbiya jamiyatning funksiyasi sifatida. 15. Oila bolani ijtimoiylashtirish instituti sifatida. Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha magistratura talabalari tomonidan referatlar tayyorlash va uni taqdimot qilish tavsiya etiladi.
3.	V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida magistratura talabasi: • Bilishi kerak: • - o'z faoliyatini tashkil etish, amalga oshirish usullari va usullarini aniqlashni o'rganish • kasbiy vazifalar, ularning samaradorligini baholash va sifat; • - nostandart vaziyatlarda risklarni baholash va qaror qabul qila olish; • - jamoada va jamoada ishlash, rahbariyat, hamkasblar va ijtimoiy muhit bilan o'zaro munosabatda bo'lish • hamkorlar. • Egallashi kerak: • - o'rnatish va hal qilish uchun zarur bo'lgan ma'lumotlarni qidirish, tahlil qilish va baholash qobiliyati • professional vazifalar, professional va shaxsiy rivojlanish; • - takomillashtirish uchun axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlik • kasbiy faoliyat; • - kasbiy faoliyatda texnologiyalarning tez-tez o'zgarishi sharoitida harakat qilish.
4.	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
5.	VII. Kreditlarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni

	topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar 1. Amirsaidova Sh., Abidova N., Djalolova Z., Xamidova M. va boshqalar. Maxsus psixologiya. T.: O'zbekiston faylasuflari milliy jamiyati, 2014 y. – 346 bet. 2. Po'latova P.M., Nurmuxamedova L.Sh., Yakubjanova D.B., Mamarajabova Z.N., Amirsaidova Sh.M. Maxsus pedagogika. T.: Fan va texnologiya, 2014 y. – 368 bet. 3. Y.E.Chicherina, D.A.Nurkeldiyeva, D.B.Yakubjanova. Mutaxassislik fanlarini o'qitish metodikasi. T.: Fan va texnologiya, 2013 y. – 128 bet. 4. Yarkulov R., Maxmudova M.F. Высший педагогический образовательный процесс. 1- часть. T.: 2007 g. – 100 s. 5. Yarkulov R., Maxmudova M.F. Высший педагогический образовательный процесс. 2- часть. T.: 2007 g. – 108 s. Qo'shimcha adabiyotlar 1. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik – har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollari bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. // Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil 16 yanvar, №11. 2. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. – T.: O'zbekiston, 2016. - 56 b. 3. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: O'zbekiston, 2017. - 48 b 4. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: O'zbekiston, 2017. – 488 b. 5. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF-4947 -sonli “O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi to'g'risida”gi Farmoni. www.lex.uz. 6. Kodjaspirova G.M., Kodjaspirov A.Yu. Pedagogicheskiy slovar: Dlya stud. vıssh. i sred. ped. ucheb, zavedeniy. - M.: Akademiya, 2005. – 176 s. 7. Korreksionnaya pedagogika i spetsialnaya psixologiya: Slovar: Uchebnoye posobiye / Sost. N.V. Novotorseva. – SPb.: KARO, 2009. -

	144s. 8. Pedagogika: Ucheb. posobiye dlya stud. ped. uch. zavedeniy / V.A. Slastenin, N.F. Isayev, A.I. Mityayenko, S.N. Shiyanov. - M.: Akademiya, 2015. - 512 s. 9. Pedagogicheskiy slovar: ucheb. posobiye dlya stud. vyssh. ucheb. zavedeniy / Pod red. V.I. Zagvyazinskogo, A.F. Zakirovoy. - M.: Akademiya, 2008. 352 s. 10. Slastenin V.A. i dr. Pedagogika: Ucheb. posobiye dlya stud. vyssh. ped. ucheb. zavedeniy / V.A. Slastenin, I.F. Isayev, Ye.N. Shiyanov; / Pod red. V.A. Slastenina. - M.: Akademiya, 2015 - 576 s. Axborot manbaalari 1. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi xukumat portali. http://www.lex.uz– O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlar milliy bazasi sayti. 2. www.academy.uz (Fanlar akademiyasi) 3. http://www.edu.uz–O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi sayti. 4. http://www.uzedu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Xalq ta’limi vazirligi sayti. 5. http://www.kun.uz– O‘zbekiston va jahon yangiliklari, eng so‘nggi xabarlar sayti.
7.	Qo‘qon davlat universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2025 yil “29” avgustdagi qarori bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun ma’sul: L.Xayitov – QDU “Maxsus pedagogika” kafedrası mudiri, datsent (PhD)
9.	Taqrizchilar: N.Sh.Erkaboyeva – QDU Pedagogika-psixologiya fakulteti dekani, Pedagogika fanlari doktori, professor X.Akromova -A.Qodiriy nomli Jizzax Davlat pedagogika instituti Maxsus pedagogika kafedrası mudiri p.f.n. dots